

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Waterberging Westerwoldse Aa, Kuurbos, Bovenlanden en Ham- dijk (omgeving Nieuweschans)

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

10 september 2009 / rapportnummer 2081-103

1. OORDEEL OVER HET MER

Het Waterschap Hunze en Aa's en de Provincie Groningen willen een viertal waterbergingsgebieden realiseren in de omgeving van Nieuweschans. Drie daarvan worden ook ontwikkeld tot robuuste ecologische verbindingzone. Ten behoeve van de benodigde vergunning in het kader van de Ontgrondingenwet en de wijziging van de betreffende bestemmingsplannen van de gemeentes Reiderland en Bellingwedde wordt de m.e.r.-procedure gevolgd.¹ Bevoegd gezag in de m.e.r.-procedure zijn de gemeenteraden van bovengenoemde gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen (coördinerend bevoegd gezag).

De Commissie is van mening dat de essentiële informatie in het MER aanwezig is om het milieubelang voldoende mee te kunnen wegen in de besluitvorming.

Het MER maakt op een heldere wijze de verschillen tussen de alternatieven inzichtelijk. Het MER is prettig leesbaar en het kaartmateriaal is duidelijk.

In het MER en de onderliggende Geohydrologische Effectenstudie² zijn de effecten van de (nood)waterberging op de afwatering en de grondwaterstanden in de omgeving goed in beeld gebracht. De Commissie constateert dat de waterbergingsgebieden leiden tot een betere beheersing van de waterafvoer in extreem natte perioden en tot verlaging van het inundatierisico in de omgeving. Ook wordt duidelijk dat de effecten op het waterhuishoudkundig systeem in de omgeving beperkt zijn.

De nut en noodzaak discussie voor de aanleg van dit (nood)bergingsgebied is in het kader van de aanwijzing van (nood)bergingsgebieden in de Provincie Groningen gevoerd, en is geen onderdeel meer van dit MER.³

2. AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

Interne monitoring

Bij natuurontwikkelingsprojecten in Nederland is vaak sprake van ernstige problemen omtrent fosfaatmobilisatie, wat de natuurwaarde van de vegetatie en indirect ook van de fauna ter plaatse negatief kan beïnvloeden. Het MER stelt dat op de kleigronden van het plangebied geen sprake zal zijn van een dergelijk probleem mede omdat de fosfaatrijke bovenlaag wordt verwijderd en kleigronden van nature voedselrijk zijn en hoge fosfaatwaarden kennen. De Commissie is van mening dat deze problematiek niet ten volle in het MER is uitgewerkt. De praktijk in bestaande natuurgebieden in en rond het plangebied laat zien dat er een gerede kans is op de ontwikkeling van hypertrofe omstandigheden⁴. Met deze omstandigheden hangen zeer algemene soorten samen (bijv. grote lisdodde, pitrus, rietgras, liesgras) die een zeer lage na-

¹ Zie bijlage 1 voor meer project- en proceduregegevens.

² Grontmij, 2009.

³ Dit naar aanleiding van diverse zienswijzen die de nut en noodzaak discussie naar voren brengen in het kader van het MER.

⁴ De Commissie heeft dit geconstateerd tijdens een bezoek aan het plangebied op 30 mei 2008.

tuurwaarde vertegenwoordigen. Deze vervangen riet-, zeggen- en biezenvegetaties, die de aan klei gebonden eutrofe omstandigheden normaal gesproken kenmerken.

Het is daarom voor dit project van belang om de effecten van het beheer op de vegetatieontwikkeling te monitoren in samenhang met relevante condities (de bodemchemische veranderingen in onder andere de fosfaathuishouding, de grondwaterstanden en de inundatiekarakteristieken). Met deze informatie kan het beheer worden geoptimaliseerd.

- De Commissie adviseert in het beheerplan een monitoringsprogramma op te nemen om bijstelling van het beheer mogelijk te maken en zo eutrofiëringsproblemen in het plangebied te voorkomen.

Externe monitoring

In het MER wordt aangegeven dat er na uitvoering van het project grondwatermonitoring wordt uitgevoerd.

- De Commissie beveelt aan vooraf aan te geven welke doelen deze monitoring heeft. Geef ook van tevoren aan welke bijsturing of maatregel volgt als deze doelen niet behaald worden. Daarnaast adviseert de Commissie om ruim vóór uitvoering van de werkzaamheden te starten met de monitoring, zodat de effecten goed vergeleken kunnen worden met de bestaande situatie. De Commissie adviseert de metingen en rapportages toegankelijk te maken voor publiek.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap Hunze en Aa's

Bevoegd gezag: het college van Gedeputeerde Staten van provincie Groningen (coördinerend), de gemeenteraad van Reiderland, de gemeenteraad van Bellingwedde

Besluit: Vergunning op grond van de Ontgrondingenwet; Wijziging van de bestemmingsplannen van de gemeentes Reiderland en Bellingwedde

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C16.1

Activiteit: Realisatie van vier gebieden voor (nood)waterberging, waarvan drie gebieden tevens onderdeel uitmaken van een robuuste ecologische verbindingzone

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in het Dagblad van het Noorden 19 april 2008 en het Streekblad van 23 april 2008

advies aanvraag: 18 april 2008

ter inzage legging: 24 april tot en met 4 juni 2008

richtlijnenadvies: 22 januari 2009

kennisgeving MER in Staatscourant 104 d.d. 10 juni 2009

aanvraag toetsingsadvies: 27 mei 2009

ter inzage legging MER: 11/6 2009 t/m 22/7 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 10 september 2009

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieustandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. W. Beekman

dr. F.H. Everts

dr.ir. J. Hoeks

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

drs. W. Smal (secretaris)

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. H. Barlagen, H. Barlagen-Koets, F. Barlagen, K. Barlagen, Drieborg
2. H. Barlagen, H. Barlagen-Koets, F. Barlagen, K. Barlagen, Drieborg
3. T. Tijdens
4. Wintershall Transport and Trading BV
5. T.J. Folkersma
6. T. Tijdens
7. H. Koets
8. Belanghebbenden Hamdijkgebied
9. Belanghebbenden Hamdijkgebied
10. Belanghebbenden Hamdijkgebied
11. P. Mellema

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Waterberging Westerwoldse Aa, Kuurbos, Bovenlanden en Hamdijk
(omgeving Nieuweschans)**

Het Waterschap Hunze en Aa's en de Provincie Groningen willen een viertal waterbergingsgebieden realiseren in de omgeving van Nieuweschans, waarvan er drie ook worden ontwikkeld tot robuuste ecologische verbindingszone. Ten behoeve van de benodigde vergunning in het kader van de Ontgrondingenwet en de wijziging van de betreffende bestemmingsplannen van de gemeenten Reiderland en Bellingwedde wordt de m.e.r.-procedure gevolgd. Bevoegd gezag in de m.e.r.-procedure zijn de raden van de genoemde gemeenten en de provincie Groningen (coördinerend bevoegd gezag).

ISBN: 978-90-421-2805-7

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht
T 030 - 234 76 66
F 030 - 233 12 95
E mer@eia.nl
w www.commissiemer.nl

